

Ювілеї



## Ростислав КРАСОВСЬКИЙ ГОЛОС ДО УКРАЇНИ

Rostyslav KRASOVSKY. A Voice to Ukraine.

Талант від Бога даний кожному з нас, щоб проявити себе в якійсь царині життя. Та не кожен з нас користує цим даром, не розвиває його, не ставить на службу високим ідеалам. Пересічна людина більше переймається хлібом насущним. Переважно, найбільш обдаровані люди обмежуються славою, високими статками, зв'язками і, обласкані долею, не проймаються проблемами свого народу, його майбутнього. Але, Богу дякувати, земля постійно народжує окремих людей, яким до повного щастя завжди чогось не вистачає.

Удосконалюватись самому і спонукати до цього інших, спрямовувати свої старання задля вирішення проблем свого народу, здається, є кредом життя мого співрозмовника, маестро Володимира Луцїва.

Біографія цієї людини вражає своєю насиченістю. Народжений 1929 р. в м. Надвірній Івано-Франківської обл., був зтягнутий виром Другої світової війни і юнаком опиняється в Польщі, а згодом працює в Німеччині, поблизу м. Госляр. Після війни Володимир вступає до української гімназії. У 1946 р., під впливом відомого кобзаря Григорія Назаренка, відчув любов до бандури і навіть грав у капелі бандуристів під його керівництвом.

Переїхавши у 1948 р. до Англії і заробляючи собі на життя на текстильній фабриці, бере приватні лекції співу, а згодом і вступає до консерваторії "Трійці" в Лондоні, де отримує стипендію для навчання, а на життя заробляє, працюючи кельнером в ресторані.

Жага знань та удосконалення майстерності спонукають його стати студентом відомої консерваторії Св. Кекилії в Римі і навіть дозволяють отримувати матеріальну допомогу від Високопреосвященного Архієпископа Івана Бучка. Протягом п'ятирічного навчання дає біля 16-ти концертів у

Римі, Неаполі, Таранто (Катанії), по радіо і телебаченню, а також у Римській Академії св. Кекилії. Наполегливо оволодів англійською, німецькою, італійською, польською, російською, французькою мовами.

Вродливий і талановитий юнак на очах ставав кумиром для своїх ровесників, підкорював романтичні дівочі серця. Розум, працьовитість та наполегливість українця полонили колегу по навчанню, прагматичну німкеню Адель фон Браун, яка запрошувала відвідати її родовий замок під Вірцбургом. Племінниця відомого німецького, а згодом і американського вченого-ракетобудівника Брауна, донька пивного магната всерйоз мріяла поєднати з ним свою долю. І, хто знає, як би склався його подальший життєвий шлях. Без сумніву, вроджений талант менеджера зробили б його успішним німецьким бізнесменом.

Здавалася б, чого ще людині потрібно? Однак сам собі постановив, що супутницею його життя має бути українка! А життєвим дороговказом була мрія – примусити світ пізнати і заговорити про Україну! Не розчинитися в цьому світі спокус, а залишитись самим собою і вперто йти до поставленої мети. Чим не зразок для сучасної української обдарованої молоді? Адже не секрет, що для багатьох молодих співаків, спортсменів, науковців девальвується поняття їх національної гордості, а відтак прогресує національний нігілізм та меншовартість. Приклад Володимира Луцїва свідчить, що можна жити і працювати за кордоном, але при цьому залишатись українцем і "класти, що можеш, до вітаря своєї Вітчизни".

Повернувшись з Рима до Лондона, він знову виступає з концертами по радіо і телебаченню. У 1958 р. Володимир виступає на Всесвітній виставці у Бельгії. Саме там у 1961 р. здобуває Першу премію на Міжнародному конкурсі співаків. Співає на усіх великих сценах Великобританії, а також перед королівською родиною. З гастролями їздить по світу: США, Канада, Австралія, Німеччина, Італія, Голландія, Бельгія, Ізраїль, Австрія, Франція, Швейцарія, Швеція та інші країни, і всюди на нього чекають нагороди, відзнаки, і всюди він декларує своє українське походження.

Здавалося б, світ повинен вітати такий талант і патріотизм. Але в шоу-бізнесі свої закони. Іноді, щоб не докучати розбещеному західному глядачеві проблемами тогочасної України у складі Радян-

ського Союзу, організатори концертів намагалися не наголошувати на його українському походженні. Такий випадок стався, коли В.Луців вже був зрілим професіоналом. В 1960-их рр. відомий на той час театральний менеджер Норман Мак Кан взявся організувати для співака В.Луціва довготривалий контракт виступів у співтоваристві естрадних зірок у телевізійній програмі, яка йде о 20-й годині вечора. Це передбачало сталу популярність і непоганий заробіток. Яким же було здивування самого співака, коли він почув, що його анонсують як співака з Москви. Обурення і незгода з таким неприємним рекламним трюком коштувала для пана Луціва розірванням контракту і повним відчуженням від телевізійних програм. Володимир Луців, людина, яка в житті досить компромісна і поступлива, виявив характер і принциповість у важливому – своїй національній ідентифікації.

В 1961 р. він став одним з п'яти співаків-переможців Міжнародного пісенного конкурсу "Євробачення" в Бельгії, які представляли Великобританію. В нагороду дістав фігурку русалки з арфою і півтори тисячі доларів. Символічно, що одним з перших номінантів "Євробачення" був українець! А, коли більше ніж через 40 років на такому ж конкурсі перемогла Руслана Лижичко, В.Луців розповів про неї і про українську пісню англійським радіослухачам.

Протягом 1960-70-их рр. записує п'ять довгограючих платівок. Володимир Луців мав честь виступати з оркестрами та під акомпонемент бандури, під час круїзів, на найбільших кораблях світу "Квін Мері" та "Квін Елізабет". Має 24 альбоми міжнародних відгуків преси та таку ж кількість різних почесних грамот.

Репертуар В.Луціва надзвичайно багатий: від історичних дум ("Дума про Байду", "Дума на смерть козака-бандуриста", "Сонце низенько", "Встає хмара з-за лиману"), через ліричні народні пісні та жартівливі ("Казав мені батько", "Сіав мужик гречку") до неаполітанських, французьких, перекладених українською мовою, англійських, угорських та інших. В цілому, виконував твори на восьми мовах світу.

У репертуарі є чотири композиції Богдана Веселовського (1915-1971) – українського композитора естрадної музики, який творив у Львові та Монреалі до 1971 р. В.Луців першим записав ряд неаполітанських пісень українською мовою,

першим поєднав бандуру із камерним оркестром Стіва Норберта.

Ось що писав Б.Веселовський про виконання деяких його композицій: "Дорогий пане Луців, дякую Вам за знамените виконання пісень. Дуже оригінально звучить "Чумацький шлях", а загально "бере" за серце "Біжить доріжка" (Монреаль, 1970 р.).

"В пісні "Ставок заснув" бандура своєю ніжністю доповнює гарно вирівняні голоси Лесі й Володимира Луцівих, а їхня чудова інтерпретація починається до того, що пісню можна слухати і слухати без кінця. Інший твір "Бабак" (муз. Л.Бетговена до слів Й.В.Гете) – чудово виконаний і вдало підібраний" ("Українська Думка", Лондон, 1970 р.).

"Славнозвісні неаполітанські пісні, виконувані нашою дзвінкою й милозвучною мовою, пригадують нам усім пристрасні мелодії екзотичного Неаполю, глибокий романтизм і витончену красу поетичних строф італійських авторів. А вже українська пісня "Верба" – це справжній шедевр і доказ того, які вартісні речі творяться тоді, коли за справу беруться фахові люди" ("Свобода", Нью-Йорк, 1974 р.).

А ось що писав про виконання цих пісень великий авторитет звукозапису та дискографії Степан Максимюк: "...У його пісні "Чумацький шлях" пробивається у виконанні добре вишколеного соліста та стихія українського степу і зоряної ночі, де він на висоті свого душевного натхнення дійсно любови повен до нестями".

"Диск "Кращі пісні", який вийшов 2007 р., породив зацікавлення в музичному світі, бо йдеться про перше таке видання, у якому є українська і міжнародна естрадна музика, але усі пісні – українською мовою. Записи зроблено з оркестрами Стіва Норберта у Лондоні та швейцарсько-італійського радіо у Люгано на поч. 70-их рр. Репертуар, виконання та оркестрації є настільки оригінальні та професійно виконані, що в Україні це видання можна назвати музичною подією. Цей диск приваблює передусім різномірним репертуаром, інтимно-романтичним виконанням і тому є свого роду клясичним виданням" – писала газета "Свобода" з Нью-Йорку 3 квітня 2007 р.

В червні 2007 р. на концерті у Києві В.Луціву було вручено грамоту подяки від Патріарха УГКЦ Любомира Гузара. Від Президента Віктора Ющенка було внесено до залу два чудових ко-

шики квітів, що підкреслює значення такої міжнародної співпраці. А меценат культури у Києві І.Понамарчук закупив 50 компакт-дисків "Кращі пісні", сказавши, що не уявляє собі кращого подарунка для шанувальників української пісні.

Варто відзначити, що Володимир Луців ретельно упорядковує свій творчий шлях, як кажуть, розкладає по полицях. Хто знає Маестро, той може переконатись, що робить він це не задля власного пошанівку, а, перш за все, щоб залишити зрозумілим і вартісним свій творчий доробок для наступних поколінь.

Під час своєї співацької й організаційної діяльності співпрацював з такими організаціями: Світовим Конгресом Вільних Українців, Українським Конгресовим Комітетом Америки, Комітетом Українців Канади, Народним Союзом у США, Центральним Представництвом Українців Німеччини, Бельгії, Голландії, а найбільше зі Союзом Українців у Великобританії (СУВБ) та Об'єднанням Українців у Великій Британії.

Свої мистецькі гастролі В.Луців організував і координував у Європі, США та Канаді разом з такими колективами: хорами "Гомін", "Візантійський хор", "Думка", "Веснівка", "Прометей", "Чайка", "Верховина"; танцювальними ансамблями: "Орлик", "Булава", "Чупляк", "Черемош".

Відомий письменник і громадський діяч Леонід Полтава у своїй статті в газеті "Свобода" дає чудову характеристику Володимирі Луціву: "Він, здається, неперевершений нині в історичному репертуарі виконавець козацьких дум, але він такий же цікавий, привабливий і достовірний у репертуарі сучасному, ба, навіть у ...неаполітанських піснях, перекладених на українську мову... Велика різниця між ним і Шевченківським Перебендею, та одна характеристична риса залишається незмінною: обоє вони служать рідному народові і рідній справі, і нині, коли В.Луців співає у вишуканому відпочинковому місці в Англії і під час концертних виступів на кораблях чи десь у Африці – син України, далекий нащадок славетних кобзарів, не забуває включити до свого репертуару й кілька українських пісень чи пояснити іноземним слухачам, що таке бандура і що діється в окупованій Москвою Україні".

Амбасадором української культури називали Володимира Луціва під час його активної пісенної діяльності.

"Шлях Перемоги", Мюнхен, Німеччина,

1.01.1969: "Таємниця небувалого мистецького успіху В.Луціва полягає у його таланті, у його палкій любові до співу, у його відданості українській культурі, українському мистецтву, у його високому патріотизмі, у його оптимізмі". (В.Леник, журналіст).

"Свобода", Нью-Йорк, США, серпень 1970: "Слухати його – це більше як дивитися на руїни гетьманських палаців, бо в талановитому виконанні вікодавні думи й пісні є живіші від усього сучасного". (М.Ржепецький, громадський діяч).

"Вільна Думка", Мельбурн, Австралія, 1972: "...Цей великий мистець наділений великим даром співчуття до страждань своїх земляків, до людського горя, перелитого в щире золото народних славних дум історичних, перекованого в чисте срібло української поезії". (С.Домазар, мистецтвознавець).

"Українська Думка", Лондон, Англія, 1972: "...Думи у виконанні В.Луціва звучать як найкращі оперні арії. Він – першорядний тенор, бандурист-віртуоз, пропагандист нашої культури". (М.Верес, поет).

"Літературна Україна", Київ, 4.10.1990: "...Вперше виступав в Україні Візантійський чоловічий хор з Голландії. Репертуар хору дуже вдало доповнився виступом широкознаного на Заході співака-бандуриста з Англії Володимира Луціва. Виконана Луцівим зі справжнім блиском і рідкісним темпераментом старовинна козацька дума, без сумніву, дорівнювала своєю довершеністю тим класичним шедеврам, що ми почули цього вечора з уст голландських співаків. Гості дали нам відчутти живий подих національного відродження, досягнути яким значним може бути внесок українського народу в культуру європейську і світову". (О.Гончар, письменник).

"Літературна Україна", Київ, 25.11.1999: "...Пана Володимира ми називаємо послом української культури. Годі й перелічити його добрі чини, говорити, скільки за цим подвижницької праці. Завдяки йому краще пізнаємо і світову культуру". (Р.Лубківський, поет).

"Народна Творчість і Етнографія", Київ, 2002: "...Бандура і народна дума, пісня були для В.Луціва віддзеркаленням історії рідного народу, найоптимальнішою формою вислову великого багатства почуттів усіх українців, незалежно від місця їх перебування". (В.Дутчак, мистецтвознавець).

“Львівська Газета”, Львів, 31.10.2007: “...В.Луців є людиною талановитою й багатогранною, енергійною й активною, зноюю й затребуваною, що обмежити його якимись рамками нереально. Спостерігаючи за ним, не втомлюєшся дивуватися його життєлюбству, динамічності, внутрішній молодості, яка в цього чоловіка, схоже, не мине ніколи”. (*Я.Коваль, журналіст*).

Великою любов’ю і повагою відгукуються про пісенну творчість Володимира Луціва його друзі, відомі особистості, знані в Україні і поза її межами.

Детройт, США, 1969: “Я горджусь Вами і Вашими успіхами. Вас люди знають і Ви своєю працею і любов’ю до бандури і співу заслужили у людей слави і пошани”. (*Г.Назаренко, кобзар*).

Рим, Італія, 1972: “Мило мені привітати Вас з цілого серця благословенням на мистецькі успіхи, на більшу Божу славу і славу доброго імені української музичної культури в світі”. (*І.Бучко, архієпископ*).

Відень, Австрія, 1986: “Читаю часто про Вас і тішуся Вашими успіхами. Подивляю Вашу мистецьку діяльність та енергію”. (*А.Гнатюшин, композитор*).

Мюнхен, Німеччина, 1987: “Треба чужинців якнайбільше інформувати про здобутки українського мистецтва”. (*Г.Крук, скульптор*).

Львів, Україна, 1991: “Прийміть найщирішу подяку за увесь труд і працю, які Ви доложили для гідного повернення Глави УГКЦ в Україну. Без Вашої відданості і посвяти ця історична подія в історії нашої Церкви і народу так велично не відбулася б”. (*М.І. кардинал Любачівський, глава УГКЦ*).

Київ, 1992: “Якщо будуть у Вас ідеї щодо культурних обмінів та пропозиції про конкретні акції, напишіть мені. Може мені вдасться допомогти”. (*І.Дзюба, академік*).

Київ, 1994: “Я щасливий, що доля познайомила мене з Вами – видатним українським артистом, який в умовах еміграції гідно ніс по світах мистецтво України”. (*В.Рунчак, композитор*).

Львів, 1996: “Хочу вам подякувати за все зроблене для мене особисто та оркестру “Віртуози Львова”. Це – незабутня сторінка в історії оркестру, Львова, України”. (*С.Бурко, диригент*).

Київ, 2005: “Ваш спів чудовий. Пісні у вашому виконанні є довершеними, талановитими, це

золотий фонд нашої України. Щиро дякую за таке сонячне мистецтво!”. (*О.Дикий, журналіст*).

Брадфорд, Англія, 2007: “Ваші чудові співи звучать в моїй пам’яті, де б я не була. Ви пташкою влетіли в мою хату і сповнили її рідним духом і голосом самої України”. (*В.Смерека, літератор*).

Можна дуже багато писати і говорити про Володимира Луціва як співака та бандуриста, але, здається, краще про нього скаже світова преса. У загальному ця преса висловлюється про В.Луціва як про неперевершеного виконавця старовинних українських дум і тенора з чарівним забарвленням голосу.

“Вар’єте” (найбільший американський тижневик у Нью-Йорку) писав: “Багатий і сильний голос, яким митець передає у своїй легкості виконання теплоту й самопевність”.

“Дейлі Телеграф” (Лондон): “Знаменитий співак”.

“Сцена” (Лондон): “Знаменито контрольований голос полонив слухачів”.

“Кор’єре дель Жорно” (Катанія): “Присутні слухачі зразу зауважили перед собою тонкого виконавця, який своєю великою музикальністю захопив нас усіх”.

“Кор’єре ді Сичілія” (Сицилія): “Митець залишив після свого виступу нестерте враження своєю мистецькою інтерпретацією українських і наших пісень”.

“Мінхнер Меркур” (Мюнхен): “Міжнародна публіка дякувала митцеві спонтанними оплесками за його надзвичайні голосові можливості й уміння захопити слухача своїм співом та грою”.

“Ле Рапель” (Шарлеруа): “Артист, який співає і грає чудово. Його успіх феноменальний”.

“Дернер Нувель ді Люнді” (Страсбург): “Великий митець, який заслуговує собі на більшу кількість слухачів: В.Луців виявився надзвичайно добрим виконавцем пісень. Це артист великої кляси”.

“Гет Центрум” (Амстердам): “Одержав бурю оплесків за свій чудовий спів”.

В.Луців згадує у своїй книзі спогадів “Від Бистриці до Темзи”: “Хоча, фактично, я закінчив виступати як професійний співак ще в 1987 р., але в серці виношував одвічну мрію – виступити в моїй Надвірній і заспівати своїм країнам, після чого завершити остаточно свою співацьку кар’єру.

З особливим душевним переживанням стояв я на сцені палацу культури Надвірнянського ліскокомбінату. Пригадалися мені колишня сцена місцевої “Просвіти”, з якої декламував Шевченків вірш “Мені тринадцятий минало”. І от минуло майже п’ять разів по тринадцять. За плечима понад 2000 виступів у різних країнах світу. Однак я завжди пам’ятав, що саме звідти, з Надвірної, пішов “у світ незнаними шляхами”, сюди повернувся і ще не раз вертатимусь по чарівне “євшан-зілля”, яке дає насагу на добрі діла в ім’я України, для добра України”.

Спілкуючись з Володимиром Гавриловичем (саме так зверталися б до нього в сучасній Україні), відчувається зібраність, такт і невсипуча енергія. Нам, кому пощастило завітати з Маєстро вже тепер, залишається тільки здогадуватися про його дієвість тоді, в далекі 1970-80-ті рр. Адже відомі його організаторські успіхи. У рамках культурної діяльності СУВБ він організовував виставки українського мистецтва в англійських галереях Лондона, Братфорда, Кіхлей. Організував також найбільшу ретроспективну виставку скульптора Григора Крука у галереї “Кліфтон Кастель” у Північній Англії.

За дорученням провлад УГК Церкви очолює організацію ряду великих концертів у Львівській Опері та Філармонії для відзначення 100-річчя з дня народження Патріарха Йосифа Сліпого та для відзначення перенесення праху Патріарха Йосифа з Рима до Львова (1992 р.). У цій події стає заступником Голови громадського комітету у Львові по перенесенню праху Патріарха. Написав сценарій і координував перебігом цієї величавої події, яка відбулась за участю Президента України Л.М.Кравчука та визначних особистостей України та Західного світу у серпні 1992 р.

Прикладом духовної єдності українського народу була участь у перепохованні Патріарха Йосифа Глави УАПЦ Блаженнішого Патріарха Мстислава. У своєму зворушливому слові у Соборі св. Юра він, зокрема, сказав: “Це незабутня хвилина в моєму особистому життю, що можу попроситися цілком щиро, не лукавим словом. Ти, Брате, дійсно заслужив на велику шану Всевишнього. Дай Боже, мої дорогі, щоб і в нашому повсякденному життю, такому тяжкому, нелегкому, ми теж обнімалися і шукали спільного шляху, щоб перед нами, одвічно християнським народом,

схилили голови інші народи світу...” (“Від Бистриці до Темзи”).

Тема української злагоди, спільних устремлінь особливо цікавить мого співрозмовника. Він переконує, що серед діаспори вже давно немає поділу на “бандерівців” і “мельниківців”, немає конфронтації між православними та греко-католиками. Очевидно, час – хороший лікар і вчитель. В Україні теж відходять в минуле подібні протистояння, однак якась, ніби невидима сила, підкидає нам “проблему російської мови”, “російського православ’я”, штучний поділ на “захід” і “схід” тощо.

Важливе місце в організаторській діяльності В.Луціва має “Візантійський хор” з голландського міста Утрехт. Дивовижна сама історія виникнення цього славетного творчого колективу. 1952 р. виходець із Західної України доктор Мирослав Антонович, обдарований диригент і композитор, створив український хор з числа людей, де не було жодного українця. І де б не виступав цей унікальний колектив – в Лондоні, Нотінгамі, Братфорді, Манчестері, Торонто, Едмонтоні чи Парижі – він завжди починав і завершував свій виступ відспіванням “Отче наш”. Не обминули цієї традиції хористи і у своїх виступах в Києві та Львові.

“Людам інших традицій, іншого історичного досвіду вдалося досягнути пісенні чари доти їм невідомої культури українського народу, людям естетично чулим відкрився у своєму неперебутнім багатстві Березовський, Бортнянський і Ведель, мовою незрівнянних мелодій озвались до них Лисенко й Стеценко, Леонтович і Людкевич, ожили з партитур твори, що віками, задовго до нашестя сталінсько-брежнєвських руйнівців, лунали під склепінням наших божественно прекрасних церков та соборів”. Так писав у своїй статті в “Літературній Україні” від 4 жовтня 1990 р. патріарх української сучасної літератури Олесь Гончар, вражений виступом цього чудового колективу у вересні цього ж року.

А ще автор висловив прикре здивування тим, що “ані Міністерство культури республіки, ані Українське телебачення не виявили належної гостинності, не пошанували, як то годилось би, голландських друзів за їхню відданість і любов до української музики і до нашої мови. Бо ж такий концерт буває, може, раз у житті”.

Володимир Луців, як ініціатор і організатор ви-

ступів “голландських козаків”, як їх називали самі українці, виступив на сторінках цього ж часопису із статтею-відповіддю, в якій не менш зворушено подякував Олесю Гончару за таку високу оцінку цьому творчому явищу: “Ваше щире і полум’яне Слово – це велика нагорода і подяка усім нам, виконавцям, що вперше побували в Україні серед свого народу... сердечно дякую за щирі слова Видатного Сина України!”. А особиста зустріч В.Луців з О.Гончарем відбулась наступного 1991 р. у Львові.

Співробітництво з “Візантійським хором”, або “голландськими козаками”, як їх любовно називали українці на Заході, тривало у вигляді гастролей і надалі, але вже за межами України. В лютому 1996 р. В.Луців одержав Почесну грамоту м. Утрехт (Голландія) за 35-літню співпрацю з цим хором.

Натхнений успіхами цього творчого колективу в Україні, Володимир Луців намагався повторити гастролі в 2003 р., однак 8-місячна переписка з українськими чиновниками та громадськими організаціями закінчилась безрезультатно. Голландські учасники хору, тривалий час будучи в очікуванні поїздки, вимушені були жертвувати своїми відпустками та планами. Вершиною української бюрократії став лист – відписка Міністерства культури України про неможливість проведення згаданих гастролей, відправлений через 4 місяці з часу написання, ще й на конверті адреса Міністерства була подана російською мовою.

На зорі української незалежності державні установи, громадські організації несміливо заявляли світові про існування на карті Європи нашої молоді держави. Потрібна була міжнародна підтримка та сприяння. Важливу роль покликана була відігравати підтримка з боку української діаспори за кордоном. Міжнародна науково-практична конференція на тему “Стратегія і досвід боротьби з організованою злочинністю і нелегальним наркобізнесом” була проведена в Києві 16-19 серпня 1994 р. Поважне представництво від 32 країн світу, ООН, Ради Європи свідчило про високий рейтинг форуму. Володимир Луців був представлений як координатор конференції з питань міжнародних зв’язків, співпрацюючи з Об’єднанням поліцейських Америки, українського походження. За свою працю у цій конференції він удостоєний Почесної грамоти Міністерства внутрішніх справ України.

Наступний, 1995 р., став знаковим у культурно-мистецькому житті України. Вперше ансамбль пісні і танцю Міністерства внутрішніх справ України вирушав в концертне турне по Сполучених Штатах Америки. Цій події передувала копітка робота з організації поїздки художнього колективу, яку очолив В.Луців, спільно зі згаданою асоціацією поліцейських. Протягом 16 днів жовтня ансамбль дав 15 концертів у Нью-Йорку, Філадельфії, Родчестері, Детройті, Чикаго та інших містах США. В репертуарі колективу звучали раніше заборонені в радянській державі стрілецькі, деякі народні, духовні пісні, що викликало шквал аплодисментів. Вдало підібраний репертуар – помітний успіх маестро Луціва, який тонко відчував настрої української еміграції в Америці. У березні 1996 р. він одержав Грамоту подяки від МВС України, за підписом міністра Юрія Кравченка, за успішну організацію концертного турне до США у жовтні-листопаді 1995 р.

За дорученням Єпископату Української Греко-Католицької Церкви В.Луців координує підготовку для відзначень в Римі 6 і 7 липня 1996 р. 400-річчя Берестейської унії. Спеціально відповідає за хорову і музичну підготовку цих відзначень та одержує похвальну грамоту від УГКЦ.

У березні 1998 р. нагороджений Грамотою Львівської Міської Ради від посадика міста Львова В.Куйбіди за вагомий вклад у розвиток культурно-мистецького життя міста Львова.

У жовтні 2000 р. В.Луців одержує Подяку Головного управління культури Київської міської державної адміністрації за самовіддану працю у справі популяризації української пісні у світі. В цьому ж році – Грамота та відзначення “Будівничий України” від Центрального правління Всеукраїнського Товариства “Просвіта” ім. Т.Шевченка за значний внесок в українську та світову духовність, збереження і популяризацію української хорової культури, багаторічне мистецьке подвижництво (голова П.Мовчан, Київ).

Не обминули Маестро і державні нагороди. Від Президента України Л.Кучми одержав Орден за заслуги III ступеня, вручений Міністром закордонних справ А.Зленком у Лондоні 25.10.2001 р. в присутності посла України у Великій Британії В.Василенка.

Подвижницька та мистецька діяльність нарешті належно оцінена, але Володимир Луців не “спочиває на лаврах”. Бог наділив його не тіль-

ки унікальним талантом, а й великою любов'ю до свого народу, до своєї далекої, але такої близької і дорогої Батьківщини. А ще наполегливістю та невсипучою енергією, якої вистачило б для багатьох тих, хто проводить старість в тиші кабінету, або вдихає квіткові аромати в затишному Лондонському "гардені".

З-поміж усіх відзнак і нагород його приємно бентежить те, що 3 березня 1993 р. він одержує звання першого Почесного громадянина м. Надвірна Івано-Франківської обл., де народився та виріс. Саме тут, на своїй малій батьківщині він зустрів однодумців, таких самих подвижників, яким не байдужий стан розвитку культури в краї. Разом з групою культурно-освітніх діячів м. Надвірна засновує Культурно-мистецький фонд ім. Володимира Луціва, метою якого є допомога українській студіюючій молоді м. Надвірна та району. Діяльність фонду спрямована на виявлення та фінансову підтримку талановитих дітей у навчанні, з тим, щоб у майбутньому вони поповнили еліту української нації. Стипендії по 1000 грн. кожному з трьох претендентів щорічно правління фонду присуджує в трьох номінаціях:

1. Митець.
2. Громадський діяч.
3. Науковець.

Передбачені також заохочувальні премії по 500 грн. Стипендіатами фонду можуть бути обдаровані хлопці та дівчата віком від 15 до 20 років.

У 2006 р., як засновник Культурно-Мистецького Фонду та за активну громадську позицію, пропаганду українського фольклору та подвижницьку діяльність одержує Грамоту від Преосвященного Владики Кир Миколи Сімкайла.

У 2000 р. Володимир Луців перевозить свою культурно-мистецьку спадщину і дарує її місту Надвірна. Вона суттєво доповнила Музей Надвірнянщини і залюбки демонструється для місцевих мешканців та гостей міста.

А подарував В.Луців чимало:

Понад 500 рідкісних книг, понад 220 записів української та світової музики, дві унікальні бандури ручного виготовлення – одна з майстерні Петра і Олександра Гончаренків, друга – роботи майстра Василя Гляда. Подарував він також колекцію мистецьких творів, зокрема, Михайла Мороза, Якова Гніздовського, Опанаса Заливахи, Володимира Патики, Петра Мегика, Любослава Гуцалюка, Романа Сельського, Григо-

рія Крука, ряд цінних архівних документів. З подарованого утворено три зали, де розмістився Культурно-мистецький фонд ім. Володимира Луціва. Дарунки В.Луціва – не просто данина рідному місту. Це особистий внесок земляка у відродження того, що ледь не було втрачене за комуністичного режиму.

У 12-му випуску книги "Українська журналістика в іменах" (Матеріали до енциклопедичного словника), яка з'явилась у Львівській науковій бібліотеці ім. В.Стефаніка НАН України, понад 400 статей та репортажів присвячено В.Луціву як журналісту та публіцисту.

В його творчому доробку: Відкритий лист Президентові Академії наук УРСР Б.Патону як відповідь на публікацію Академією наук книжки "Про справжнє обличчя українського буржуазного націоналізму". Цитуючи одного з авторів цього памфлету, де той говорить про "безнадійну справу українського буржуазного націоналізму", В.Луців запитує: "Якщо це справді така безнадійна справа, то чому він витрачає на боротьбу з нею стільки часу і енергії?".

В іншій статті "Моя подорож на кораблі "Еллініс" автор веде читача до різних європейських чи африканських портів, в яких він побував упродовж 20-тижневої мандрівки, вміло переплітаючи сьогодення з минувшиною, аналізуючи різні аспекти життя.

"Українські мистецькі твори на світовому ринку", "До питань української культури та народного мистецтва", "Проблеми нашого організованого життя", "Хор "Прометей" у Лондоні", "Стамбул очима кобзаря", "З українського життя у В.Британії", "Концертне турне українських піаністів в Європі" – далеко не повний перелік статей В.Луціва, які були надруковані в часописі "Українська Думка" та інших періодичних виданнях.

У статті "Незабутній маестро Василь Авраменко" В.Луців згадує митця як людину, який був "більший від самого життя", в якій поєднувалися і перехрещувалися цікаві і часто суперечливі риси рідкісного характеру. Народився 22 березня 1895 р. біля Києва. У 1978 р. в США відзначено ювілей з нагоди 50-ліття його мистецької діяльності.

"Як більшість мистців, мав тонку душу, був життєрадісним. Він міг у ту саму хвилину щиро сміятися, сваритися, плакати, перепрошувати та цілуватися. Коли задуматись над його важким

дитинством і неможливістю одержати хоч якоїсь елементарної освіти, то дослідження його життєвої праці, подорожі буквально по цілому світі, вміння танком і своєю особистістю захопити десятки тисяч, а то й більше представників української молоді, а тим самим прищепити їм любов до свого народу, уберегти від асиміляції, – усе це можна розглядати як справу гідну подиву. Уся його енергія була спрямована до танку, фільму, виступів, а водночас до наповненого глибоким змістом життя. Навіть у похилому віці йому цілком вистачало спати кілька годин. Ніколи не курих і не вживав алкоголю. Був енергійний, непосидючий, скрізь їздив. Іноді його думки та ідеї дотикали рамок геніальності, а іноді цілковитої безвідповідальності, але, незважаючи на великі розбіжності, вони були завжди оригінальними.

До важливих етапів творчості треба зарахувати виступ його і танцювальної школи у 1926 р. на Світовій виставці у Торонто, у 1931 р. – у театрі Метрополітен (Нью-Йорк), у 1933 р. – на Світовій виставці у Чикаго. Сотні тисяч відвідувачів мали можливість побачити наш танок й народне мистецтво на поляні Білого Дому у Вашингтоні перед дружиною президента Рузвельта.

У 1937 р. на еміграції випускає перший звуковий фільм “Наталка Полтавка”. Пізніше слідує фільми “Запорожець за Дунаєм”, “Тріумф українського танку”, “Маруся” та інші.

Серед різних обдарувань, якими володів маестро, був талант реклами. Він був першокласним пропагандистом, умів захоплююче говорити, вірив у те, що говорив, навіть тоді, коли дана справа не мала жодних шансів до реалізації. Його гумор був унікальним. Бувало ми посперечаємось і я кажу: “Більше не можу з Вами працювати. Ви тепер такі дурні потягнення робите, що то безглуздя”. А він до мене з криком: “Ви мене ображаєте, ви кажете, що я тепер дурний, а це неправда. Я дурний уже з уродження!”. Не раз у ресторані у доброму гуморі каже: “Дорогий, вибирайте усе, що хочете, їжте, скільки попало, – тільки незабагато і незадорого!”.

Єпископи, сенатори, посадники міст, лікарі, письменники, артисти були його учнями, тому він усіх їх знав і усі знали його! Він знав, як пізнавати різних людей. Одного разу, будучи у Єрусалимі, питаю його: “Скажіть мені до лиха, як то Ви пізнаєте отих галицьких євреїв?”. А він мені: “Як пізнаю? Зовсім просто! Дивлюся йому

у вічі і голосно кажу – Слава Ісусу Христу! Як він відповідає “Слава навіки”, то я й знаю, що він галицький єврей”. Просто, правда?

Іноді, з притаманним йому гумором, згадував про свою родину: “Молодим юнаком їздив я, – каже, – аж під Владивосток, де були мої брати, усі на “знаменитих посадах”. Один мив трупи у трупарні, один носив чай чи кип’яток у копальні, а третій був сторожем в одинокому у тому місті готелі. Усе разом гармонізувало із моїм фахом у дитинстві як “суперпастуха”. У п’ять років ходив за курми і качками. У шість – за гусьми, у сім – за ягнятами, а там – за телятами, а тоді дістав підвищення, щоб за коровами ходити, а на кінець – за кіньми. Усе це за пару чобіт на рік не для мене, а для мого батька, якому мій господар оці чоботи давав. Не раз я, хлопець, хотів відібрати собі життя. До десяти років не їв при столі, тільки на порозі чи у стайні, як була сльота”.

Таке дитинство мусило мати свій вплив на кристалізацію характеру, а далі – на цілий його життєвий шлях та спосіб життя. Будучи у Владивостоці, перший раз у житті бачив і чув Авраменко українську п’єсу, а радше оперету “Наталка Полтавка” із Садовським, ансамбль якого зовсім випадково туди заїхав, щоб для українців, які там перебували, завезти трішки України. Авраменко захопився цією постановкою так, що зовсім не міг спати майже тижнями, а найбільше його мучило те, що він бажав, щоб ще раз побачити, а якщо ні, то хоч прочитати цю історію. Але ж читати він не умів. Тоді випросив священника, щоб той навчив його азбуки. Так і було. Одна буква денно. Цілий Божий день писав одну букву. Великий Садовський був отим світилицем для молодого Авраменка, а “Наталка Полтавка” і Котляревський тими стовпами, тією силою, що сформували у юнака національне почуття, любов до свого, українського, та шалене бажання, як він сам підкреслював, служити народові своїми “чобітьми”. Навіть будучи вояком армії УНР, згадував, що Отаман Симон Петлюра мав йому сказати: “Василу, з тебе буде кращий танцюрист, як вояк”. Авраменко, мабуть тому, що перейшов таку важку пробу життя, був натуральним. Він умів вийти майже із кожної заплутаної ситуації, в яку нормально сам влізав. А траплялося це тому, що був повний ентузіазму, повний життя.

Жив Авраменко надзвичайно скромно, а я сказав би, – у біді. Не раз він згадував, що через



його руки перейшло більше як три мільйони доларів, а може й більше, але чому він так жив, на те склалися такі причини. По-перше, він був дезорганізований як людина таких планів і такого розмаху. Йому треба було мати адміністратора, то результати його праці були б колосальні. По-друге, фільми, якими він хотів увічнити різні історичні події, коштували його десятки, а то й сотні тисяч доларів. Фільми із конгресів, соборів; фільми із різних бенкетів, концертів; про різні ансамблі, великі маніфестації; відкриття пам'ятників тощо, одним словом, історичні матеріали, важливі для висвітлення української діяльності в діаспорі. Усе це коштувало багато і велика кількість цього матеріалу чекає на викінчення і оформлення, щоб його належно зберегти для історії і майбутніх поколінь. Оце причини, чому так багато грошей людських, позичених, пішло, але не для добра життя Авраменка, а для нашої історії. Нехай люди, яким, можливо, маестро винен гроші, нехай дивляться з іншого боку, бо для себе він нічогосінько не взяв, адже його цілий особистий маєток – це були три чорні легенькі вишиті чумарки, чотири чи п'ять вишиваних сорочок, у яких завжди ходив, пара убрень, які йому подарував один із наших єпископів. Це, властиво, було все.

Помер маестро Василь Авраменко 6 травня 1981 р. у день св. Юрія Переможця. Великий народний митець, добрий чоловік і щира душа нехай з Богом спочиває. Таким і був незабутній у моїй пам'яті Маестро Василь Авраменко” (Альманах УНСоюзу, Лондон, 1987 р.).

“Листування – без перебільшення можна назвати життєво необхідною формою контактів з найближчими друзями, з діловими партнерами, із знайомими, з якими мене єднало велике почуття любові до нашої Батьківщини, відданість спільній українській справі”, – так характеризує Володимир Луців епістолярний жанр, завдяки якому впродовж тривалого часу він утворив чималий власний архів.

Навіть невелика частина того епістолярного архіву пана Луціва, що наведена в книзі “Від Бистриці до Темзи”, може розповісти читачеві про “певні висловлені кореспондентами думки щодо стану мистецтва та громадських стосунків поміж українською спільнотою”. Відомі політики, громадські, культурні діячі волею долі зустрічались з ним на перехресті життєвих шляхів.

– Мирослав Антонович (1917) – український співак, диригент, музикознавець, доктор музикології, професор. 1951 р. заснував Візантійський хор (виключно з голландців), у репертуарі якого твори української церковної та світської музики.

– Марія Бек (1908) – правник, політик, громадський діяч, меценат мистецтва. Перша жінка, обрана до Детройтської міської управи, посадник Детройта (США), редактор часопису “Жіночий Світ” (1932-34). У 1970-их рр. віце-президент Уряду УНР в екзилі.

– Сергій Бурко (1955) – художній керівник камерного оркестру “Віртуози Львова”. Закінчив Львівську консерваторію 1979 р., скрипаль, згодом – диригент, учасник “Майстер-класів” у Фрайбурзі 1996 р.

– Богдан Весоловський – відомий композитор естрадної музики, жив і працював у Монреалі (Канада). Навчався у Вищому музичному інституті ім. Лисенка.

– Андрій Гнатишин (1906-1995) – український композитор, диригент, педагог. Закінчив Вищий музичний інститут ім. Лисенка у Львові та Віденську консерваторію. Писав опери, симфонічну музику, хорові твори релігійної тематики. З 1930 р. диригент хору церкви св. Варвари у Відні. Автор музики до понад 100 пісень для хору і солістів на слова Т.Шевченка, І.Франка, Лесі Українки.

– Святослав Гординський (1906-1994) – видатний художник-графік, поет, перекладач, мистецтвознавець, член Української Академії мистецтв, НТШ, учень школи О.Новаківського, навчався в Берліні (1928), Парижі (1929-1931), видавець журналу “Мистецтво”, організатор художніх виставок. У 1947 р. емігрував до США, де став одним із засновників Асоціації Українських Митців, яку очолював в 1956-1963 рр. Оформив близько 50-ти церков у Північній Америці і Європі. Автор багатьох поетичних збірок, мистецтвознавчих видань.

– Іван Дзюба (1931) – академік, літературний критик, публіцист. Закінчив Донецький педінститут, працював в Інституті літератури АН УРСР (1956), належав до течії “шестидесятників”. У відомій праці “Інтернаціоналізм чи русифікація?” (1965) розвінчав теоретичні засади лєнінської національної політики. Книга розповсюджувалася через самвидав, видана за кордоном. Був Міністром культури України (1992-1994).

– Василь Ємець – відомий бандурист з Кубані, теоретик бандури і організатор колективів бандуристів у довоєнній Україні. Жив і помер у США.

– Олександр Костюк – редактор музично-мистецького журналу “Herald” (“Вісті”), що виходив у США в 60-их рр. В.Луців дописував до цього часопису.

– Григорій Крук (1911-1988) – видатний український скульптор. Закінчив Львівську школу декоративного мистецтва (1934), Краківську Академію мистецтв (1937) і Берлінську Академію мистецтв (1940). Поселившись у Мюнхені, створив понад 200 скульптур, які експонувались на виставках у Мюнхені (1952, 1963, 1969), Парижі (1951), Лондоні (1954), Едінбурзі (1954), Бонні (1955), Римі (1957), Нью-Йорку і Філадельфії (1961), Відні (1962), Торонто (1964, 1981), Женеві (1971) і Кіхлей (1987).

– Омелян Мазурик – український художник, іконописець. Автор іконостасу в Українській катедрі св. Володимира і Ольги в Парижі. Його твори виставлялися на художніх виставках в багатьох країнах світу. З 60-их рр. і до своєї смерті проживав у Парижі.

– Віктор Мішалов (1960) – відомий кобзар-бандурист. Навчався у Сіднейському університеті (1985), самотужки опанував гру на бандурі, здійснив концертне турне по Північній Америці (1979, 1983, 1985). Навчався у Київській консерваторії (1979-82). Написав понад 50 праць з історії бандури.

– Дмитро Степовик (1938) – український мистецтвознавець. Закінчив Київський університет. З 1970 р. – в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії. Автор понад 300 праць з мистецтва і релігієзнавства. Доктор мистецтвознавства, доктор філософії, професор Київської духовної академії.

– Ярослава Стецько (1920) – голова КУН, громадсько-політичний діяч, журналіст. Студіювала у Львівському університеті, УВУ в Мюнхені. З 1991 р. очолювала ОУН (бандерівці).

Працюючи артистом за контрактом на гігантських кораблях “Квін Мері” і “Квін Елізабет”, Володимир Луців зацікавився багатьма славними і цікавими особистостями. “Пам’ятною для мене, – згадує маестро, – є зустріч з відомим кіноактором (грав у фільмі “Май фер леді”) Рексом Гаррісоном. Його тодішня дружина дуже любила

неаполітанські пісні, а вони становили невід’ємну частину мого репертуару.

Була в мене цікава зустріч з відомим російським поетом Євгеном Євтушенком. Його надто сміливі за тогочасними соціалістичними мірками вірші принесли йому розголос як в СРСР, так і за кордоном. Їх перекладали іншими мовами і друкували у багатьох країнах, в тому числі і в Англії. Позналились ми у жовтні 1968 р. під час рейсу з Америки в Європу, в банкетному залі корабля. Я запросив його на концерт, а після мого виступу він запросив мене на келих шампанського. До Європи залишалось чотири доби плавання, а тому зустрічались ми щодня, розмовляли про різні речі, грали в пінг-понг. Згодом перейшли на теми політичні. Розповів, що його діда вивезли з України, то ж корені українські. Народився він вже в Сибіру. Вдома часто співали “Засвіт встали козаченьки”, “Розпрягайте, хлопці, коней” та інші українські пісні.

Після такого вступу я став говорити з ним на різноманітні теми. На пам’ять про нашу зустріч і знайомство він подарував мені книжечку поезій, а я йому кажу, що якщо не боїться, то дам йому українські газети. Мав з собою кілька чисел “Свободи”, “Америку”, “Національної Трибуни”, деякі українські книжки. Це тоді називалося “підривною літературою”.

– Отже, якщо ти не боїшся, то можеш все це взяти, – кажу йому. Він таки забрав. Ми попрощалися. На тому наше знайомство закінчилося. А Євген Євтушенко згодом потрапив у немилість комуністичного режиму”.

Мій співрозмовник пригадує ще один цікавий випадок, який стався саме під час подорожі на пароплаві “Регіна пріма”. В середземноморському порту Лас Пальма поряд було пришвартовано риболовне судно з кириличним написом “Клайпеда”. Сімейство Луцівих, повертаючись з прогулянки містом на своє судно, були запрошені на радянську “Клайпеду”.

“Все сталося так раптово, – пригадує пан Володимир, – що ми не встигли й оговтатись, як вже сиділи в капітанській каюті. Через кільканадцять хвилин з камбуза приносять гарячу картоплю з м’ясом, консерви з ікрою, горілку, сік для дітей. Капітан ніяк не може збагнути, що ми з Лондона і там народилися наші діти, але це не перешкоджає нам розмовляти українською. Виявилось, що він теж українець, але тривалий

час живе в Клайпеді, до порту якого приписане судно з аналогічною назвою. Судно риболовне, на якому виловлену рибу зразу ж переробляють на консерви. Слово за словом точиться наша розмова, аж в якомусь моменті після чергового келішка капітан і каже:

“Я називаюся Павло Багно. Даруйте за мою засмічену українську мову, але на флоті всюди панує мова російська і я вже відвик від рідної мови”.

Я представився сам, потім дружину, дітей, уточнив, що я співак. В невимушеній атмосфері і приємному товаристві пролетіло чимало часу. Частування продовжувалось і в один момент лунає голосний гудок нашої “Регіні прімі”, який вже дав сигнал відплиття. Ми всі зриваємось на ноги, шукаючи виходу. Капітан каже до помічника: “Анатолій, ти там приготуй щось гостям на дорогу!”. І за хвилику, притримуючи торбу з консервами і ще чимось, вибігаємо на палубу. Бачимо, що широкі сходи нашого пароплава вже підняті, залишився тільки вузький трап. Ми всі щось кричимо, розмахуємо руками, аж нарешті нас зауважили на “Регіні прімі” і затримали її відхід. Наші недавні господарі обнімають нас всіх по черзі і розцілюють. Мені незручно, що не маю чим їм віддячитись. Забігши в каюту, схоплюю перше, що мені попало під руки. Цим предметом виявилась пачка з гральними картами, і я кидаю її вниз так влучно, що вона зразу опинилася в руках капітана “Клайпеди”.

Згодом я отримав з Клайпеди новорічну листівку, на яку ми теж відповіли карткою. Хтозна, чи наше свідоме українство не залишило в душі цієї відірваної від рідного коріння людини позитивний слід? Мушу додати, що незважаючи на особливу гостинність, капітан Багно пильно стежив, щоб зайві люди не заходили до його каюти, поки ми там перебували. Очевидно, остерігався “сексотів”, якими були нафаршировані всі верстви советського суспільства. Тому своє листування з ним я обмежив новорічною карткою, щоб не ускладнювати йому подальшої служби”.

Гортаючи світлини з архіву Володимира Луціва, переконуєшся, яким насиченим на події та особистості є творчий та життєвий шлях цієї непересічної людини. То В.Луців позує скульпторові Г.Круку в Мюнхені, 1956 р.; то разом з популярним британським театральним і телевізійним актором Брюсом Форсайтом під час виступів

у Лондонському театрі “Чізік Емпайер”, 1959 р.; то губернатор штату Массачусетс (США) Джон Волпе вручає В.Луціву почесну грамоту в Бостоні, 1966 р.; то поруч з відомим бандуристом і диригентом Г.Китастином в Клівленді, 1965 р.

На першому Світовому Конгресі Вільних Українців в 1967 р. В.Луців зустрівся з п. Є.Коновалець, яку знав ще з 50-их рр., вдовою основоположника ОУН Є.Коновальця, підступно вбитого більшовицьким терористом. А ось на іншій фотокартці 1971 р. маестро разом з мером Єрусалима Теді Колеком біля руїн цитаделі св. Давида.

Незабутньою для Володимира Луціва є зустріч в 1979 р. з Уласом Самчуком у Нью-Йорку. Відомий український письменник, автор трилогії “Волинь” походить зі с. Дермань, сучасний Здолбунівський р-н Рівненської обл. В середньовічні часи Дерманський монастир був одним із осередків просвітництва в Україні. Тут ширив своє подвижництво Мелетій Смотрицький, автор “Граматики слов'янської”, за якою вчилосся не одне покоління українців.

Світлина 1993 р., Київ, травень 1993 р. – голова Українського фонду культури поет Б.Олійник вручає маестро В.Луціву диплом і медаль лауреата премії ім. В.Винниченка.

В помешканні Луцівих на видному місці серед фотокарток виділяються три з них, де пан Володимир поруч з усіма трьома Президентами України.

Протягом півстолітньої творчої, суспільно-громадської діяльності Володимира Луціва йому доводилося співпрацювати з десятками різних інституцій, із засобами масової інформації для вирішення численних справ, пов'язаних із концертними виступами маестро, з його організаторською роботою.

“Мости співпраці” звали Маестро з:

- Суспільно-політичним і науково-літературним місячником “Визвольний Шлях”, Лондон, 1992 р.;
- Квартальником гуцульського осередку “Гуцулія”, Чикаго, 1974 р.;
- Гуцульським дослідним інститутом, Чикаго, 1980 р.;
- Львівською міською Радою, Львів, 1998 р.;
- Енциклопедією української діаспори, Чикаго, 1992 р.
- Дівочим хором “Веснівка”, Торонто, 1982 р.

– Інститутом літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, Київ, 1990;

– Канадсько-Українською мистецькою фундацією, Торонто, 1984 р.;

– Кобзарським братством, Болтон, 1986 р.

– Комітетом українців Канади, Вінніпег, 1980 р.;

– Об'єднанням українців у Великій Британії. Лондон;

– Українським товариством “Просвіта” в Аргентині. Буенос-Айрес та багатьма іншими.

Аналізуючи сучасну проблематику в Україні, Володимир Луців вважає, що “найбільшою проблемою сьогодення є втрата духовності. За тоталітаризму вихолощено історію, препаровано науку, поскрибовано культуру. Комуністи намагалися знищити дух український. Дякувати Богові, зловісні часи минули. Але не можна допустити, щоб замість комуністично-атеїстичних догм прийшла так звана “ерзацкультура”, всездозволеність і розбещеність. Наші зарослі бур'янами ниви потрібно якомога скоріше прополоти і засіяти добрим зерном, яке обов'язково проросте!”.

Спілкуючись з паном Володимиром, доходимо висновку, що за 17 років незалежності Україна багато досягнула в плані демократії, міжнародного визнання. Однак, і це очевидно, втратила в плані національної гордості, патріотизму, єдності.

З кожним роком зменшується кількість, власне, україномовних газет, книг, кінофільмів, годин в телефірі. Сучасні великі концерти, імпрези, як правило, ведуться або виключно російською, або, як виняток, двома мовами. В чому полягає потреба для громадян України творити ще одну Росію в своїй країні? Ніхто не піддає сумніву велич російської мови, культури, але розвиваючи її на теренах України, ми тим самим применшуємо розвиток рідної, української. Нам можуть заперечити, мовляв, в Україні проживає великий загал російськомовного населення. Але ж ніхто не відбирає в нього можливість розвивати свою культуру, мову власною ініціативою. Але, щоб так заповідливо це робити на державному рівні?...

На телеканалі “Інтер” зорганізовано цікавий проект “100 великих українців”. Багатьма чудовими особистостями славиться українська історія. Але викликає обурення, що до сонму видатних українців “протягнуто”, не без опінії Дмитра Табачника Владіміра Ульянова-Леніна, який і в Україні ніколи не був, але щиро благословляв

банду Муравйова “и иже с ними” на розправу з проявами української незалежності. Цій особі пасувало б посісти чільне місце в першій десятці “Катів українського народу”.

В країні існує закон про державну мову, українську, однак державні чиновники часто-густо ігнорують його, даючи інтерв'ю чи навіть виступаючи в парламенті російською, мотивуючи це – на угоду своїм виборцям. Виходить, що примхи виборця вищі за закон? І жодної реакції з боку тих, хто повинен слідкувати за дотриманням законів, Конституції!

Невже нас, українців, це не проймає? Невже Національний нігілізм бере гору? Варто звернути увагу на ту ж Росію. Як там наполегливо, піддержавному прищеплюють патріотизм своїм громадянам. І за основу береться все російське, хоча Російська Федерація, як відомо, країна багатонаціональна.

Прикладом можуть послужити й інші країни. У Великій Британії, Франції, до прикладу, в першу чергу демонструються досягнення, успіхи, переваги своєї країни, а вже потім інших. Тому у пересічного громадянина, навіть на рівні підсвідомості, виробляється гордість за його причетність до “великої нації”.

У Франції є телепередача на зразок “Фабрики зірок”, де з-поміж молодих естрадних виконавців виявляють талановитих співаків. На ці передачі запрошують і популярних в минулому французьких співаків. Молодь зустрічає їх стоячи, оваціями, повторюючи слова пісень. Молоді люди не дураються творчості Шарля Азнавура, Мірей Матьє, Анрі Сальвадора – минулого своєї країни, а навпаки, гордяться ними.

Сьогодні в Україні чомусь зникли великі концерти за участю відомих в минулому і тепер виконавців українських пісень, танцю, гумору. Не затребувані чомусь хор ім. Г.Верьовки, ансамбль танцю ім. П.Вірського, творчість гумористів П.Глазового, Є.Дударя та багато інших молодих сучасних авторів і виконавців, про яких дізнаємось виключно з компакт-дисків чи старих аудіо-касет.

Звичайно, є вікові інтереси. Але ж не можна “загодовувати” всіх без винятку низькопробною “попсою”, та ще й, переважно, не нашої “кухні”. Хтось за нас, очевидно, вирішив, що людям цікаво, а що ні. Замість цього нас “потішає” російськомовний, з маленькою “вкраплиною” українсь-

ких речень “Комеді клаб”. До речі, гумор останніх став таким популярним, тому що відверто іронізує або ж і висміює українських політиків. Безперечно, вони самі часто дають для цього підстави, але там зовсім відсутні, як персонажі, Володимир Путін, п. Чорномірдин, В.Жириновський. Вони не цікаві, чи, можливо, краще з ними не займатись?..

Як Nota Bene, хочеться навести витяги з двох листів, що торкаються творчості Володимира Луцїва. В одному з них, на ім'я Маестро, Лілія Слідзінська, голова товариства “Просвіта” м. Кременець, Тернопільської обл., радо ділиться враженнями про компакт-диск “Кращі пісні”. “Ми з чоловіком щовечора слухаємо Ваші пісні і не можемо натішитися. Всі щоденні турботи, перевтома десь зникають, серце і душу опановує дивне почуття, радість і гордість за наш талановитий український народ, – пише пані Лілія, – на зборах просвітян міста і району розповіла про Вас, продемонструвала пісні, внаслідок чого всі диски розібрали”.

Пані Лілія завезла один диск директору підприємства “Кремпастранс” В.Андрійчуку і залишила йому від “Просвіти” заяву такого змісту: “Громадськість міста Кременця стурбована тим, що в автобусах, пасажирських бусиках і в таксі настирливо популяризується низькопробна “поп-музика”, тюремні сучасні пісеньки іноземного походження. В той час, коли ми маємо свою українську співочу культуру, яка є справжнім надбанням нашого народу. Особливо тривожно за нашу молодь, яка, не знаючи цього, не маючи поняття про рідну українську культуру, вважає, що модерна “поп-культура” і подібне їй є “найвищим класом”. Правління товариства “Просвіта” пропонує Вам популяризувати в громадському транспорті міста і району вишукану українську пісню, зокрема пісні у виконанні маестро Луцїва, лауреата багатьох міжнародних конкурсів співаків, чудового організатора та координатора близько 20-ти міжнародних мистецьких турне українських ансамблів та хорів по Європі та Америці”.

Директор розмножив ці записи і “Кращі пісні” у виконанні Володимира Луцїва “скращують” настрої кременчан, які долають відстані неєвропейськими українськими дорогами.

А ще один лист від подружжя Ніни та Євгена Котляревських, діячів культури з Києва, в якому вони дякують подружжю Марії та Юрію Турівим

з Лондона за надіслану книгу “Від Бистриці до Темзи” та компакт-диск “Кращі пісні”: “Твори у виконанні п. Володимира Луцїва переписуємо і поширюємо серед наших друзів, з якими часто бачимося в Будинку вчителя, Українському домі. Сьогодні попросив компакт-диск “Кращі пісні” наш молодий бандурист Тарас Компаніченко, який був удостоєний честі співати думу в Оперному театрі 9 березня цього року. Також дали йому прочитати книгу спогадів, бо хочеться, щоб ангельсько-небесний чарівний голос Маестро якнайбільше звучав і в Києві, а майстерності виконання вчилися наші бандуристи”.

Наш маленький екскурс у творчий і життєвий світ Володимира Луцїва, на наш погляд, спонукає багатьох відірватись на хвилику від повсякденної буденщини і задуматись над потребами духовними, державними, національними.

“Аналізуючи свій життєвий шлях, я насамперед вдячний Українській Церкві, що дала мені змогу студіювати в Римі. Я вдячний всім Ієрархам і Владикам нашої Церкви, усім організаціям, всім людям, які повірили в мене, залучали мене до різних справ, сприяли мені впродовж усього життя. Я прагнув виконувати доручення чесно з повною віддачею сил, знань і досвіду для добра Церкви, для добра справи, для добра України. Просто відчував обов'язок і потребу так діяти. Дякую Всевишньому, що дав мені таку можливість!”.

Так просто, коротко і щиро підсумував Володимир Луцїв, громадянин Великої Британії, батько трьох дочок, дідусь трьох онуків, Українець все те, чим він хотів поділитись зі своїми співвітчизниками.

Поціновувачі таланту порівнювали його з Шевченковим Перебендею. Впевнений, що Володимир Луцїв з гордістю може повторити слова самого Тараса Шевченка:

*Мені однаково, чи буду  
Я жить в Україні, чи ні...  
Та не однаково мені,  
Як Україну злії люде  
Присплять, лукаві, і в огні  
Її, окрадену, збудять...  
Ох, не однаково мені!*

Лондон, 2008 р.